

Inleiding

Met uw brief van 31 juli 1989 zond u mij een zgn. Corridornota toe, waarin u etaleerde welke mogelijkheden zich in beginsel aandienen om 380 kV-verbindingen tot stand te brengen, waarmee het import/export-punt Meeden en produktielokatie Eems op het bestaande 380 kV-net nabij Zwolle zouden kunnen worden aangesloten. Deze nota had in de eerste plaats tot doel de besturen van de betrokken provincies - Groningen, Drenthe en Overijssel - een startpunt te verschaffen voor de nodige partiële herzieningen van de desbetreffende streekplannen. Deze Corridornota had in haar geheel betrekking op twee van elkaar te onderscheiden verbindingen, die elk om geheel eigen redenen tot stand zouden moeten worden gebracht, voor welke afzonderlijke besluiten zijn geformuleerd in het Elektriciteitsplan 1989-1998 en waarvoor ook onderscheiden data van noodzakelijke gereedheid voor ingebruikneming zijn geclaimd. Ik ben geneigd hierbij in aanmerking te nemen, dat het traject Meeden-Eems om een geheel andere reden een MER-plicht met zich brengt, dan het traject Zwolle-Meeden, en dat de tot MER-plicht aanleiding gevende gebieden geografisch bijna maximaal uiteenliggen. Wanneer ik daarbij tenslotte nog onder ogen heb te zien, dat de bestuurlijke problematiek zich in beide gebieden op heel eigen problemen toespitst, waarvoor naar het zich laat aanzien - op heel eigen wijzen en op heel eigen termijnen naar oplossingen zal moeten worden toegewerkt, moet ik het weinig zinvol achten om - zoals door mijn ambtgenoot van VROM gesuggereerd - beide MER-procedures gelijk te schakelen; ik acht dit zeker niet aan te merken als zijnde meer in overeenstemming met de MER-regeling.

In het MER zult u vermelden ten behoeve van welk besluit het MER is opgesteld en dienstig kan zijn en door wie of welke overheidsinstanties dit besluit zal worden genomen. Tevens wordt beschreven volgens welke procedure en tijdsplan dit geschiedt en welke adviesorganen en -instanties daarbij formeel of informeel zijn betrokken. Voorts zult u vermelden welke ter zake doende overheidsbesluiten reeds zijn genomen en welke openbaar gemaakte beleidsvoornemens beperkingen kunnen opleggen of randvoorwaarden stellen aan het besluit waarvoor het MER wordt opgesteld, dit onder vermelding van de status van deze besluiten. In dit verband dient speciale aandacht te worden besteed aan besluiten met betrekking tot het Structuurschema Elektriciteitsvoorziening (1981) en het Elektriciteitsplan (1989-1998).

Naast de milieu-relevante wetten zijn ook de volgende regelgevingen, beleidsvoornemens en -besluiten van belang:

- partiële herziening streekplan Groningen;
- PKB Waddenzee;
- gemeentelijke bestemmingsplannen;
- Nationaal Milieubeleidsplan;
- Indicatief Meerjarenprogramma Milieubeheer 1985-1989;
- Structuurschema Natuur- en landschapsbehoud;
- Nationaal Natuurbeleidsplan;
- Indicatief Meerjarenprogramma Water 1985-1989;
- voorlopig Indicatief Meerjarenprogramma Bodem;

- Vogelrichtlijn van de EG;
- Wetlandconventie;
- natuurbeschermingswet in verband met het staatsnatuurmonument de Dollard en de Waddenzee;
- actuele meningsvorming met betrekking tot eventuele gevolgen van elektromagnetische straling, en de in voorbereiding zijnde advisering hierover door de Gezondheidsraad.

Evenzeer dient te worden aangegeven welke besluiten nog moeten worden genomen, teneinde het project tot uitvoering te kunnen brengen.

De in uw Startnotitie geformuleerde begrenzing van het studiegebied in zuidelijke richting tot het Damsterdiep acht ik aanvaardbaar; zij voldoet aan de stelling die het ministerie van VROM in zijn brief van 11 december 1989 over de reikwijdte van de MER-verplichting heeft betrokken in die zin dat een groter gebied dan de specifieke MER-verplichting genererende gebied in de beschouwingen dient te worden betrokken. Ik heb hierbij mede in aanmerking genomen, dat de essenties van de problematiek zuidelijk van het Damsterdiep niet verschillen van die in het gebied van de Waddengemeenten noordelijk daarvan. Ook ben ik van mening dat voor het gehele traject de procedures ingevolge de WRO een afweging van diverse factoren waaronder milieu inhouden, welke procedures alleen voor gevoelige gebieden een nadere ondersteuning door een MER hebben voorgeschreven gekregen.

Door deze begrenzing plaats ik welbewust een discussie over de 110 kV-lijn Groningen-Heveskes buiten de orde. Deze hoogspanningslijn bedient exclusief de Aluminiumfabriek Delfzijl; enige wijziging in de elektriciteitsvoeding van deze fabriek wordt door een zodanig groot aantal factoren mede bepaald, dat ik rapportering en discussie daarover in het kader van de onderhavige milieu-effectrapportering niet terzake vind. Ik ben daarenboven van mening, dat met een amovering van de bedoelde 110 kV-lijn geen ontlasting van het betrokken gevoelige gebied - zijnde de Waddengemeenten - gerealiseerd kan worden.

De voorgenomen activiteit, randvoorwaarden en alternatieven

In het op te stellen MER moeten de voorgenomen activiteit en de redelijkerwijs daarvoor in beschouwing te nemen (uitvoerings)alternatieven worden beschreven en uitgewerkt. De beschrijving dient inzicht te geven in de fysieke ingrepen die verwacht kunnen worden, en in de effecten daarvan op levende en levenloze elementen, alsook in de samenhang tussen deze en water, bodem, landschap en cultuurhistorie.

In het MER worden uitgangspunten en randvoorwaarden zo expliciet en kwantitatief mogelijk aangegeven. Te onderscheiden zijn:

- planologische randvoorwaarden (zie ook hetgeen hiervoor onder Inleiding werd opgemerkt).
- technische randvoorwaarden
- financieel-economische randvoorwaarden.

Onder een combinatie van technische en financieel-economische randvoorwaarden acht ik ook de ondergrondse uitvoering begrepen.

Onder een combinatie van technische en financieel-economische randvoorwaarden acht ik ook de ondergrondse uitvoering begrepen. Als alternatieven komen ten minste de volgende voor een volwaardige uitwerking in aanmerking:

- het nulalternatief, dat kan worden toegepast als referentiekader voor de beoordeling van de milieu-effecten.
- het meest milieuvriendelijke alternatief.
- uitvoeringsalternatieven.
- een eventueel voorkeursalternatief.

Op enige aspecten van deze alternatieven kom ik in het onderstaande nog terug.

Doelstelling

Tegen de achtergrond van het maatschappelijk belang en de maatschappelijke behoefte dient u uit te gaan van de als volgt globaal te omschrijven primaire doelstelling:

het aanleggen van een 380 kV-hoogspanningslijn van Meeden naar Eems onder maatschappelijk verantwoorde voorwaarden.

Nevengeschikt aan deze doelstelling moet daaraan worden toegevoegd:

het leveren van zodanige informatie betreffende het milieu en het belang daarvan, dat in het te nemen besluit tot realisering van de primaire doelstelling aan de factor milieu een evenwaardige plaats bij de overwegingen tot dit besluit toekomt.

Uitgaande van de aldus omschreven doelstelling moeten criteria worden aangegeven, waaraan de (uitvoerings)alternatieven getoetst kunnen worden.

Probleemstelling

Het onderhavige voornemen moet worden beschouwd in het kader van het rijksbeleid inzake de elektriciteitsvoorziening, maar ook in relatie tot het ruimtelijke orderings- en milieubeleid van de provincie Groningen en van de betrokken gemeenten.

In de probleemstelling dienen de problemen te worden beschreven die door het voornemen moeten worden opgelost, maar ook de problemen die door de daaraan verbonden activiteiten worden opgeroepen. In dit verband moet aandacht worden gegeven aan relevante doelstellingen van het natuur- en landschapsbehoud, de ruimtelijke ordening, de landbouw, e.d.

In de probleemstelling moet worden ingegaan op de omstandigheden dat geen corridoralternatieven zijn ontworpen. Los daarvan is het nodig aandacht te geven aan de mogelijkheid om combinatie van leidingen op bestaande masten toe te passen en vervanging van de bestaande lijn.

De probleemstelling zal kwalitatief en kwantitatief worden uitgewerkt en wel tegen de achtergrond van het maatschappelijk belang en de maatschappelijke behoefte.

Het bestaande milieu

De bestaande toestand van het milieu dient voor het tracé van de hoogspanningsleiding te worden beschreven voorzover van belang voor de gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en uitvoeringsalternatieven. Voor de beoordeling van de gevolgen van de activiteiten is ook een beschrijving van de te verwachten autonome ontwikkeling van het milieu, indien de activiteit niet zou worden ondernomen, van belang.

Het verdient aanbeveling om de beschrijving op te bouwen aan de hand van een aantal indicatoren voor milieu-omstandigheden en de veranderingen daarin. Aan de hand daarvan kan de toekomstige ontwikkeling van het milieu systematisch worden gevolgd. De locatie en de in milieuhygiënisch, ecologisch- en historisch-landschappelijk opzicht aangrenzende gebieden; die door de activiteit en de bijbehorende infrastructuur direct of indirect kunnen worden beïnvloed vormen samen het studiegebied. De omvang van bedoelde invloedssfeer hangt af van het milieu-aspect (levende en levenloze elementen, landschap etc.) dat in beschouwing wordt genomen. In het algemeen kan worden gesteld, dat de omvang van het studiegebied wordt bepaald door de maximale meetbare of aantoonbare reikwijdte van de effecten per milieu-aspect.

Milieu-aspecten

In het MER zal aan de volgende aspecten in het studiegebied aandacht worden besteed betreffende de invloed van de voorgenomen activiteit op:

- levende elementen: flora en vegetatie (vegetatietypen, bijzondere soorten, indicatorsoorten voor milieucondities en levensgemeenschappen) en fauna (soorten, aantallen, bijzondere soorten, indicatorsoorten voor milieucondities en levensgemeenschappen, fouragerings- en nestelverschijnselen); ook ontwikkelingspotenties in het studiegebied verdienen hierbij aandacht.
Onder dit aspect zijn mede te begrijpen de aspecten van volksgezondheid en veiligheid.
- levenloze elementen: de kwaliteit van bodem, oppervlakte- en grondwater; geluidbelasting bij bebouwing in de bestaande situatie.
- landschap en bodemgebruik: visueel-ruimtelijke karakteristiek, huidige en toekomstige functies en bestemmingen van gronden in het onder dit aspect van belang zijnde studiegebied, alsook de bestaande of te verwachten aanwezigheid van kwetsbare of gevoelige objecten in de directe omgeving (landbouw, glastuinbouw, woongebieden, bijzondere industrieën, natuurgebieden, stilte- en/of recreatiegebieden, waterwingebieden, archeologische en andere cultuurhistorische objecten).
- te verwachten ontwikkelingen: is er sprake van milieugevolgen die ook zonder de aanleg van de voorgenomen activiteit te verwachten zijn van waarschijnlijke wijzigingen in het grondgebruik? Hierbij dienen ook mogelijke na-ijlingseffecten betrokken te worden van

voltooide, nog lopende of reeds besloten activiteiten op het gebied van stedenbouw, bedrijfsvestigingen, recreatie e.d.

Milieu-effecten

Bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu dient er rekening mee te worden gehouden dat de gevolgen tijdelijk of permanent van aard kunnen zijn, of zelfs pas op langere termijn geleidelijk waarneembaar kunnen worden. De nadruk bij de beschrijving van de gevolgen voor het milieu behoort te liggen op die gevolgen die onomkeerbaar of nagenoeg onomkeerbaar zijn. Zowel positieve als negatieve gevolgen voor het milieu dienen in het MER te worden aangegeven.

In de beschrijving zal de meeste aandacht besteed worden aan de effecten inzake ecologische aspecten (effecten op vegetatie en op vogels), landschap, volksgezondheid, veiligheid en beleving in het studiegebied. Deze effecten dienen uitvoerig te worden beschreven. Waar mogelijk dienen ze gekwantificeerd te worden gepresenteerd en te worden getoetst aan bestaande normen en streefwaarden. De overige in deze paragraaf te noemen effecten kunnen meer globaal en in kwalitatieve zin worden omschreven.

In het MER zullen de gebruikte methoden en modellen moeten worden beschreven en moet de mate van hun betrouwbaarheid worden aangegeven. Tevens zal een indicatie behoren te worden gegeven van de variatie in de voorspellingsresultaten die kan worden verwacht als gevolg van onzekerheden in de methoden of de hiervoor gebruikte invoergegevens. Bij onzekerheid over het wel of niet optreden van effecten moet behalve de meest waarschijnlijke ontwikkeling ook de slechtst denkbare situatie worden beschreven.

Ecologische effecten

- Hoe groot is het oppervlaktebeslag van het totale tracé, onderverdeeld naar bodemgebruik, waardevolle vegetaties en ecosystemen ?
In welke mate worden waardevolle vegetaties en ecosystemen beschadigd of verdwijnen deze ?
- In hoeverre hebben beheer en onderhoud van de lijn invloed op vegetaties en ecosystemen ?
- Welke aantallen draadslachtoffers zijn te verwachten ? Welke Maatregelen worden in dit verband genomen ?

Uit het biologisch meetnet van de provincie Groningen blijkt dat er aanzienlijke vogelbewegingen plaatsvinden in de verschillende te doorsnijden landschappen. Het gaat hierbij zowel om getijde- en ruitrek in het gebied Eems-Spijk als om broedvogels in het akkerbouwgebied ten zuiden hiervan en weidevogels in het graslandgebied rond Appingedam. Als het al voor de hand zou liggen een ornithologisch onderzoek uit te voeren met behulp van de bestaande 220 kV-lijn opdat (extra) effecten door de aanleg van de 380 kV-lijn hierdoor goed zouden kunnen worden ingeschat, zal ik in aanmerking nemen, dat zulk onderzoek zich over meerdere complete seizoenen zou moeten uitstrekken en derhalve niet

binnen het tijdsbestek van het opstellen van het MER uitgevoerd kan worden.

Volksgezondheid en veiligheid

- Welke veiligheidsrisico's treden op bij de aanleg van de hoogspanningsleiding ?
- Hoe sterk zijn de elektrische en magnetische velden op voor personen relevante hoogten onder en nabij de hoogspanningsleiding?
- Welke biologische effecten zijn door deze velden te verwachten en kunnen zij de gezondheid schaden ? Zo ja, hoe groot is de risicogroep ?
- Doen zich verhoogde risico's voor onder abnormale omstandigheden (bliksem, kortsluiting, ijsafzetting) ?
- Kunnen zich gevaren voordoen bij aanraking van de masten ?
- Hoe groot is de kans op draadbreek en wat zijn de gevolgen en risico's ?
- Welke andere calamiteiten kunnen zich voordoen en wat zijn de gevolgen en risico's ?
- Welke beperkende maatregelen zijn van toepassing onder en nabij de hoogspanningsleiding ?
- In hoeverre treden psychologische effecten op van het wonen of recreëren in de directe nabijheid van hoogspanningsleidingen ? Hoe kunnen eventuele effecten worden voorkomen of verminderd ?

Bodem en grondwater

- Welke effecten op de bodemstructuur en de grondwaterhuishouding treden op ter plaatse van de funderingen van de masten en eventueel de (tijdelijke) aanvoerwegen ?
- Welke beïnvloeding van de bodem- en grondwaterkwaliteit treedt op door afspoeling van metaaldeeltjes en verfstoffen ? Welke beïnvloeding treedt hierdoor op van concentraties in de grond en het grondwater ?

Oppervlaktewater

- Op welke wijze kunnen effecten op oppervlaktewaterkwaliteit en kwantiteit optreden ?

Lucht

- In welke mate treedt door corona ozonvorming op en hoe beïnvloedt deze de luchtsamenstelling in de omgeving van de leiding ?

Geluid en trillingshinder

- In welke mate treedt geluidhinder door corona of door inwerking van de wind op de hoogspanningsdraden op ?
- Treedt trillingshinder op ?

Landschap en cultuurhistorie

- Welke voorwaarden en criteria worden gebruikt bij de tracering en vormgeving van hoogspanningsleidingen ? Hoe worden de eigengeaardheid en de kwaliteiten van zowel de bestaande en/of de te realiseren hoogspanningslijn als het aanwezige landschap bij de gekozen oplossingen tot uiting gebracht ?
- Hoe kan schadelijke invloed op visueel-ruimtelijke en cultuurhistorische kenmerken van het landschap worden beperkt ?
- Welke bebouwingszones worden doorkruist ?

Indirecte milieu-effecten

- Treden synergetische effecten op in relatie met mogelijke toekomstige cultuurtechnische ingrepen.
- In hoeverre treden door elektromagnetische velden storingen van regelsystemen (in bijv. kassen) en communicatiesystemen op en wat zijn hiervan de milieu-effecten ?
- Welke overige indirecte milieu-effecten treden op door aanleg en gebruik van de hoogspanningsleiding ?

Milieu-effecten, nader beschouwd

Er dient onderscheid te worden gemaakt naar het optreden van effecten als gevolg van de aanleg van de hoogspanningsleiding en als gevolg van ~~de aanleg van de hoogspanningsleiding en als gevolg van~~ het beheer en onderhoud ervan. De te verwachten effecten dienen steeds te worden gerelateerd aan de bestaande toestand en de te verwachten ontwikkeling van het milieu. De effecten zullen zoveel mogelijk in hun onderlinge samenhang moeten worden beschouwd.

Tracering

Waar sprake is van een zo nauw mogelijke bundeling van de 380 kV-lijn met de bestaande 220 kV-lijn tussen Eems en Weiwerd dienen de volgende vragen te worden beantwoord:

- Aan welke zijde van de 220 kV-lijn wordt de 380 kV-lijn gerealiseerd ?
- Hoe groot is de onderlinge afstand tussen beide lijnen ?
- Waar zijn onderlinge kruisingen van lijnen voorzien ?
- Wat zijn de normafstanden tot bebouwing en beplanting ?
- Wat zijn de overige beperkingen ten aanzien van het grondgebruik ?
- Op welke wijze denkt u de samenkomst van de diverse lijnen bij de Eemscentrale vorm te geven ?

Aanleg

- Welke werkzaamheden en activiteiten worden uitgevoerd in het kader van de aanleg ? Hierbij valt ondermeer te denken aan vergravingen, aanleg en gebruik tijdelijke infrastructuur, bouwverkeer etc.
- Welke veiligheidsmaatregelen worden hierbij genomen ?

Uitvoering

Welke uitvoering zal de 380 kV-lijn hebben ? Hierbij zijn de volgende uitvoeringsaspecten van belang:

- afwijkingen in de onderlinge afstand tussen de lijnen
- kruisingen van lijnen
- soort, vormgeving en afmetingen van de masten
- afstand tussen de masten (veldlengte)
- posities van de masten ten opzichte van die van de 220 kV-lijn
- mastbeeld in relatie tot het mastbeeld van de 220 kV-lijn
- plaatsen waar wordt afgeweken van de normale standaardhoogte.

Beheer en onderhoud

- Welke werkzaamheden worden in het kader van het gebruik en beheer van de hoogspanningsleiding en de tracés uitgevoerd ?
- Welke verfsoorten worden gebruikt als coating ?
- Op welke wijze zijn organisatorisch verantwoordelijkheden, bevoegdheden en taken in het kader van gebruik en beheer geregeld?
- Welke (afschakel)voorzieningen zijn voorzien in geval van calamiteiten ?

Milieubescherpende maatregelen

Nagegaan moet worden op welke wijze nadelige milieu-effecten die bij aanleg en functioneren van de hoogspanningslijn kunnen optreden, kunnen worden tegengegaan dan wel kunnen worden gecompenseerd. Ook de van zulke maatregelen te verwachten afgeleide effecten dienen in de beschouwing te worden betrokken.

Mogelijke milieubescherpende maatregelen kunnen o.a. gericht zijn op:

- landschappelijke inpassing. Op welke wijze is de tracering en inpassing van de hoogspanningslijn in het landschap mogelijk zonder of met zo min mogelijke verstoring van de samenhang tussen de verschillende typische landschapsvormen met hun kenmerkende ontstaanswijze, bewoningsgeschiedenis en vormen van grondgebruik ?
- bedreiging van vegetaties en ecosystemen. Hoe kan schadelijke invloed op visueel-ruimtelijke en cultuurhistorische kenmerken van het landschap worden tegengegaan of gecompenseerd, bijvoorbeeld door bundeling of verkabeling ?
- vermindering van vogelaanvaringen/draadslachtoffers.

Een duidelijke relatie dient te worden gelegd met de aspecten die onder het hoofd Milieu-effecten, nader beschouwd zijn vermeld.

Met betrekking tot mogelijke compenserende maatregelen in netwerk(delen) van 110 kV-spanning ben ik van mening dat deze in beginsel geen onderdeel vormen van de voorgenomen activiteit. Ik heb hierbij overwogen, dat het hier gaat om eigendommen van een andere concessionaris (EGD), die op grond van de voor hem toepasselijke concessievoorwaarden mijn goedkeuring zal behoeven voor het wijzigen van zijn bestaande werken en deze onder zijn eigen verantwoordelijkheid zal dienen te bezien. Ik verwijs overigens ook naar hetgeen ik onder het hoofd Inleiding dienaangaande heb opgemerkt.

Leemten in kennis en informatie

Leemten in kennis en informatie die na de analyses van de milieu-effecten zijn overgebleven en die tot onvolledigheid leiden, moeten in het MER worden opgesomd, alsmede de redenen waarom deze leemten zijn blijven bestaan. Daarbij kunnen ook worden vermeld:

- onzekerheden en onnauwkeurigheden in de voorspellingsmethoden en in gebruikte invoergegevens.
- gebrek aan bruikbare voorspellingsmethoden
- andere kwalitatieve en kwantitatieve onzekerheden met betrekking tot milieugevolgen op korte en langere termijn.

De vastgestelde leemten in kennis en informatie kunnen worden gezien als onderwerpen van voortgaande studie en behoren mede te worden betrokken bij een in concept op te stellen evaluatieprogramma van de daadwerkelijk optredende gevolgen voor het milieu. Deze nazorg die eveneens onderdeel vormt van het MER-proces, dient betrekking te hebben op de doelgerichtheid van de getroffen voorzieningen en effect-beperkende maatregelen.

Alternatieven

Voortvloeiend uit beleid ten aanzien van de ruimtelijke ordening is voor het realiseren van uw voornemen niet een aantal geografisch duidelijk van elkaar te onderscheiden alternatieven beschikbaar. Dit betekent, dat zich als redelijkwijs in beschouwing te nemen alternatieven slechts uitvoeringsalternatieven aandienen, waarover ik in het voorgaande onder de hoofden Milieu-aspecten, Milieu-effecten en Milieu-effecten nader beschouwd heb gesproken. Zulke alternatieven kunnen zich presenteren in de vorm van:

- een nauwe of minder nauwe bebundeling met de bestaande 220 kV-lijn.
- een combinatie in enige vorm met de bestaande 220 kV-lijn.
- een amovering van de bestaande 220 kV en vervanging door een 380 kV-lijn.

Een voorkeursalternatief kan, maar hoeft van uw kant niet verplicht geformuleerd te worden. Als zodanig kan het overigens pas voortvloeien uit de vergelijking van de redelijkerwijs nog in de beschouwing te betrekken alternatieven. Aandachtspunten voor zulke vergelijking zijn:

- een voorkeursvolgorde van de alternatieven per milieu-aspect;
- een beschouwing van de positieve en negatieve gevolgen van ieder alternatief per milieu-aspect;
- een beschouwing van de positieve en negatieve gevolgen van ieder alternatief en het belang daarvan voor de verschillende betrokken partijen;
- de vorm waarin u zich voorstelt in geval van onvermijdbare overspanning van woningen een regeling - indien door betrokkene gewenst - te kunnen treffen met betrekking tot de eigendom;
- de mate waarin u denkt bij elk van de alternatieven het doel te kunnen verwezenlijken.

Het zgn. nulalternatief heeft voor de onderhavige voorgenomen activiteit geen eigen, zelfstandige betekenis, omdat een niet-aanleggen

van de geprojecteerde hoogspanningslijn gezien eerder genomen beslissingen, o.m. ten aanzien van het Elektriciteitsplan, niet wezenlijk ter discussie staat. Als referentiekader voor de milieugevolgen is het evenwel een onmisbaar element, waarbij ook de normen en streefwaarden van het milieubeleid betrokken dienen te zijn.

Het meest milieuvriendelijke alternatief dient volwaardig in het MER te worden beschreven; qua inhoud wordt het bepaald door de optimale combinatie van een milieuvriendelijke tracering, een milieuvriendelijke technische uitvoering en milieubeschermdende maatregelen.

Vorm, presentatie en samenvatting van het MER

Het MER zal de probleemstelling, het doel en de gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven duidelijk dienen te behandelen. Dit om de betreffende milieu-aspecten algemeen begrijpelijk te maken.

Verder gelden voor de presentatie van het MER de volgende aandachtspunten:

- In het MER moeten keuze-elementen duidelijk naar voren worden gebracht.
- Het is van belang het kaartmateriaal bij de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu in het MER te presenteren op een voldoende gedetailleerde schaal.
- Onderbouwende informatie kan in bijlagen behorende tot het MER worden opgenomen. Daartoe kunnen ook behoren een verklarende begrippenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst.

Het MER zal tenslotte voorzien moeten zijn van een samenvatting, die goed is afgestemd op de inhoud ervan, die goed leesbaar is voor een breed publiek en de kern van het rapport weergeeft in het licht van het te nemen besluit.

Het verdient aanbeveling om in de samenvatting de intenties van de wet scherp naar voren te brengen:

- Motivering van het belang van het voornemen;
- Keuzen en motivering van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven, waaronder het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast;
- Beschrijving van de Ausgangssituatie van het milieu (mede ten behoeve van de evaluatie achteraf);
- Zo objectief mogelijk beschrijving van voorspelling van de effecten van de verschillende varianten;
- Vergelijkende beoordeling van de varianten tegen de achtergrond van normen en uitgangspunten van het milieubeleid.

Ik wens u graag de wijsheid toe die u bij de uitwerking van deze richtlijnen behoeft.

Hoogachtend,

de Minister van Economische Zaken
voor deze:

~~drs. H.F.G. Geijzers~~
~~directeur Elektriciteit~~